

АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗПОДІЛУ ВВП АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

О. О. ЛЕМІШКО, кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів, Національний університет біоресурсів
і природокористування України
ORCID iD 0000-0002-6216-652X
E-mail: elena.lemishko@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена аналітичному дослідженню макроекономічних показників, що характеризують розвиток національної економіки України та аграрного сектора економіки. Проведені дослідження базувалися на інформації з відкритих офіційних джерел та визначили, що в Україні за період 2001 – 2018рр. було забезпечено стабільний рівень зростання внутрішнього валового продукту. Встановлено, що вагомий внесок щодо позитивної стабілізації ключових індикаторів вітчизняної економіки, у тому числі, ВВП, було зроблено підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Визначено, що аграрний сектор формує економічний базис України, є визначальним фактором формування макроекономічних і соціальних показників. Специфіка аграрного виробництва обумовлює особливість його функціонування. Значна частина продукції аграрного сектора економіки входить у виробничий процес, минаючи сферу товарного обігу. Встановлено, що при розподілі ВВП на рівні держави спостерігалася зміна структури ВВП за категоріями доходу. Середнє значення валового прибутку, змішаного доходу по аграрному сектору вдвічі більше, ніж по національному господарству; збільшення чистого прибутку по аграрному сектору відбувалося ще швидшими темпами щодо національного господарства. Більший коефіцієнт перевищення чистого прибутку над валовим пояснюється нижчим середнім рівнем споживання основного капіталу в аграрному секторі економіки. Диференціальні особливості сільського господарства пов'язані зі значними обсягами проміжного споживання продукції власного виробництва, яка не набуває форми кінцевого продукту, призначеного для продажу товару. Обґрунтовано, що подальше збереження позитивної тенденції макроекономічних показників можливе за умови позитивної динаміки розвитку інституційних секторів економіки, у тому числі, аграрного сектора, за умови врахування специфіки його виробничого процесу.

Ключові слова: валовий внутрішній продукт; національна економіка; аграрний сектор; вартісні величини; структурні пропорції; національні рахунки.

Актуальність.

Аграрний сектор формує економічний базис України, є лідером наці-

ональної економіки з експорту товарів і послуг, визначальним фактором формування макроекономічних і соціальних показників, основою добро-

буту громадян. За підсумками 2018 року частка продукції сільського господарства в загальному експорті України склала 39,8% (\$18,8 млрд.); в АПК зайнято близько 3 млн осіб (без урахування сезонних робітників); частка аграрного сектора у ВВП України становила 12,89% [5]. Однак фактичний потенціал аграрного сектора економіки щодо формування ВВП країни є значно вищим. Тому дослідження тенденцій формування і розподілу ВВП є актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Опрацюванню тенденцій формування і розподілу основних макроекономічних індикаторів, макроекономічному прогнозуванню показників реального ВВП України присвячені ґрунтовні дослідження В. Гейця, І. Полохова, І. Мазур, Д. Серебрянського, А. Вдовиченко, А. Зубрицького, І. Багрятіна та ін. Однак прискорена динаміка економічних змін в Україні, які відбуваються на протязі останніх років, спонукає до проведення подальшої оцінки макроекономічних параметрів країни.

Метою дослідження є вивчення динаміки вартісних величин і структурних пропорцій основних макроекономічних показників, які характеризують розвиток національної економіки України, її інституційних секторів, аграрного сектора економіки.

Результати дослідження та їх обговорення.

На основі проведених аналітичних досліджень було встановлено, що протягом 2001-2017 рр. розподіл ВВП за категоріями доходу мав таку тенденцію: середнє значення ВВП у

ринкових цінах по національній економіці склало 1106124 млн грн, що у 10,36 разів більше, ніж в аграрному секторі економіки, а фонд оплати праці – 491213 млн грн, що у 24,95 разів більше; валовий прибуток – 461938 млн грн, що у 5,35 разів більше (табл. 1). Середня частка оплати праці у ВВП по національному господарству складає 46,0% і скоротилася незначно протягом 2001-2017 рр. із 42,33% до 39,24%, в аграрному секторі вона становить 19,47% і скоротилася з 19,82% до 17,34%. Трудомісткість виробництва ВВП в національній економіці, виражена в оплаті праці, загалом значно вища, ніж в аграрному секторі.

Таким чином, станом на кінець аналізованого періоду питома вага оплати праці у ВВП по економіці загалом у 2,36 разів вища, ніж в аграрному секторі. Розподіл ВВП за категоріями доходу: на рівні держави за період 2001–2017 рр. спостерігалася зміна структури ВВП за категоріями доходу, а саме: зросла частка чистого прибутку з 27,52% у 2010 році до 33,03% у 2017 році. Аналогічний показник по сільському господарству, мисливству, лісовому господарству – збільшення з 62,94% у 2001р. до 72,53 у 2017р. Середнє значення валового прибутку, змішаного доходу по національному господарству становить 40,97%, по аграрному сектору – 81,15%, що вдвічі більше, чистого прибутку – відповідно 28,45% і 72,55%, що в 2,55 рази більше. Більший коефіцієнт перевищення чистого прибутку над валовим пояснюється нижчим середнім рівнем споживання основного капіталу в аграрному секторі економіки (8,38%), тоді як у національному господарстві – 12,52%. Частка споживання основного капі-

1. Рахунок виробництва та утворення доходу СНР, Україна

Рік	ВВП (у ринкових цінах)		Розподіл ВВП за категоріями доходу					Споживання основ-ного капіталу		Чистий приросток		Частка у ВВП, %				податків на субсидії (без імпорту)	
	2	3	оплата праці найманих працівників з нарахуваннями на соціальне страхування	податки на продукти за виключенням субсидій на виробництво і імпорту	валовий прирост, змішаний дохід	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
національна економіка, млн грн																	
2001	204190	86440	27264	90486	34303	56183	27,52	42,33	44,31	13,35	12,24	11,31	10,19	12,70	13,50	12,19	12,32
2002	225810	103117	27639	95054	36160	58894	26,08	45,67	42,09	12,24	11,31	10,19	12,70	13,50	12,19	12,32	12,32
2003	267344	122188	30247	114909	38885	76024	28,44	45,70	42,98	11,31	10,19	12,70	13,50	12,19	12,32	12,32	12,32
2004	345113	157450	35163	152500	46576	105924	30,69	45,62	44,19	10,19	12,70	13,50	12,19	12,32	12,32	12,32	12,32
2005	441452	216600	56077	168775	50545	118230	26,78	49,07	38,23	12,70	13,50	12,19	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32
2006	544153	268631	73486	202036	58265	143771	26,42	49,37	37,13	13,50	12,19	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32
2007	720731	351936	87841	280954	73071	207883	28,84	48,83	38,98	12,19	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32
2008	948056	470464	116782	360810	87914	272896	28,78	49,62	38,06	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32
2009	913345	451343	115326	346676	107204	239472	26,22	49,42	37,96	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32	12,32
2010	1079346	518184	127525	433637	137092	296545	27,47	48,01	40,18	11,82	13,95	12,87	12,58	12,87	12,87	12,87	12,87
2011	1299991	610615	181330	508046	151632	356414	27,42	46,97	39,08	13,95	12,87	12,58	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87
2012	1404669	705837	180815	518017	178685	339332	24,16	50,25	36,88	12,87	12,58	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87
2013	1465198	730653	184323	550222	194054	356168	24,31	49,87	37,55	12,58	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87
2014	1586915	734943	204191	647781	196090	451691	28,46	46,31	40,82	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87	12,87
2015	1988544	777646	315911	894987	246934	648053	32,59	39,11	45,01	15,89	15,48	15,66	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03
2016	2385367	873829	369344	1142194	273018	869176	36,44	36,63	47,88	15,48	15,66	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03
2017	2983882	1170747	467272	1345863	360156	985707	33,03	39,24	45,10	15,66	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03
Середнє	1106124	491213	152973	461938	133564	328374	28,45	46,00	40,97	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03	13,03

Продовження табл.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	сільське господарство, мисливство, лісове господарство (Код КВЕД А01-А03), млн грн									
2001	29421	5831	23	23567	5050	18517	62,94	19,82	80,10	0,08
2002	29418	5108	225	24085	4085	20000	67,99	17,36	81,87	0,76
2003	29059	4890	-137	24306	4247	20059	69,03	16,83	83,64	-0,47
2004	37258	6044	-689	31903	5092	26811	71,96	16,22	85,63	-1,85
2005	40542	6887	-837	34492	3595	30897	76,21	16,99	85,08	-2,06
2006	41006	8448	-1740	34298	3528	30770	75,04	20,60	83,64	-4,24
2007	47417	11869	-2411	37959	4037	33922	71,54	25,03	80,05	-5,08
2008	65148	14330	-2928	53746	3134	50612	77,69	22,00	82,50	-4,49
2009	65758	14143	-246	51861	3969	47892	72,83	21,51	78,87	-0,37
2010	80385	17301	-297	63381	4264	59117	73,54	21,52	78,85	-0,37
2011	106555	21988	-294	84861	5489	79372	74,49	20,64	79,64	-0,28
2012	109785	25920	171	83694	7312	76382	69,57	23,61	76,23	0,16
2013	128738	30055	715	97968	9414	88554	68,79	23,35	76,10	0,56
2014	161145	31274	1353	128518	10257	118261	73,39	19,41	79,75	0,84
2015	239806	35131	1389	203286	14443	188843	78,75	14,65	84,77	0,58
2016	288578	40834	9189	238555	16315	222240	77,01	14,15	82,67	3,18
2017	315158	54657	7935	252566	23952	228614	72,53	17,34	80,14	2,52
Середнє	106775	19689	672	86414	6514	69516	72,55	19,47	81,15	-0,62
Співвідношення національної економіки та аграрного сектора	10,36	24,95	227,64	5,35	20,50	4,72	0,39	2,36	0,50	-21,02

Джерело: власні розрахунки [побудовано на основі 5]

талу в економіці України скоротилася з 16,79% до 12,07% (у 1,4 рази), в аграрному секторі – із 17,16% до 3,84% (4,47 рази) (рис. 1).

Динаміка частки споживання основного капіталу в економіці України і в аграрному секторі є схожою на певних лагах: протягом 2001-2008 рр. відбувалося їх скорочення – відповідно з 16,79% до 9,28%, з 17,16% до 4,81%, у 2009 р. відбулося зростання до 11,28% та 6,04%, протягом 2011-2013 рр. зростання по національному господарству складало із 11,66% до 13,24%, по сільському, лісовому та рибному господарству – із 5,15% до 7,31%, до 2016-2017 р. скорочення відбулося до відмітки 11,44% та 5,66%. Протягом 2017 р. відбулося зростання частки споживання основного капіталу в економіці України до 12,07% та скорочення в аграрному секторі до 3,84%. У таблиці «витрати-випуск» (у цінах споживачів) за 2017 рік наведено 42 види економічної діяль-

ності відповідно КВЕД. Валовий випуск у сільському, лісовому та рибному господарстві становить за підсумками 2017 р. 522575 млн. грн., у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 661544 млн. грн. Загальний валовий випуск у національній економіці становить 1184119 млн. грн. Серед товарів (послуг) у цінах споживачів, використаних у сільському, лісовому та рибному господарстві, найбільша питома вага припадає на власну продукцію – 32,04%, виробництво продуктів нафто перероблення - 8,32%, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 15,78%, оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 18,17%, транспорт, складське господарство – 6,39%. У виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів найбільша частка припадає на такі товари (послуги): власне виробництво (8,04%); сільське, лісове та рибне господарство (24,53%);

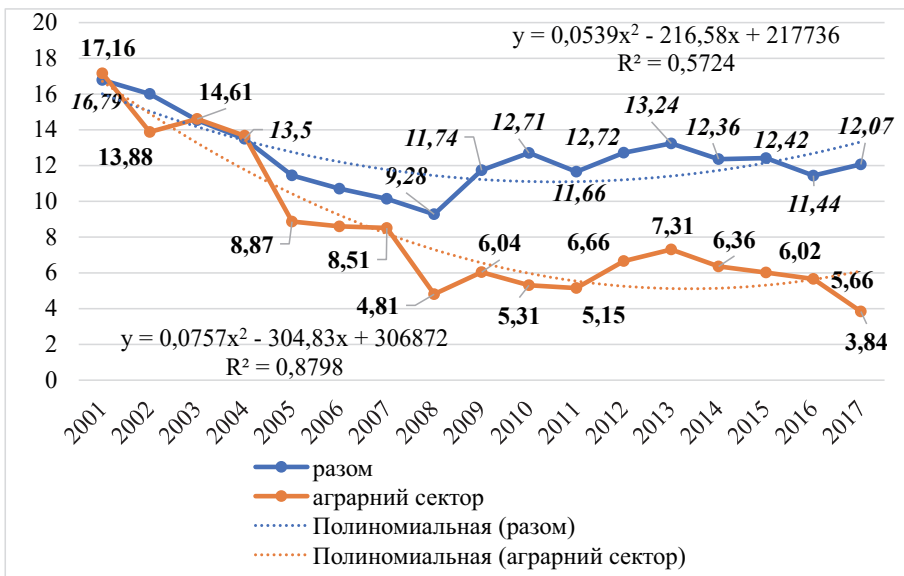

Рис. 1. Динаміка частки споживання основного капіталу у ВВП

Джерело: власні розрахунки [побудовано на основі 5]

оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (33,26%); транспорт, складське господарство (5,38%). Разом у структурі валового випуску аграрного сектора економіки на такі види економічної діяльності припадає: сільське, лісове та рибне господарство – 27,84%, виробництво харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів – 4,91%, виробництво хімічних речовин і хімічної продукції – 8,13%, оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 26,60%, транспорт, складське господарство – 5,83%, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 2,8%. Проміжне споживання в сільському, лісовому та рибному господарстві становило 376540

млн. грн., із них продукція власного виробництва – 44,46%, виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 43,09%, разом – 87,56%. Проміжне споживання у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів становило 70940 млн. грн., із них продукція власного виробництва – 75,0%, сільського, лісового та рибного господарства – 7,04%, разом – 82,03%. У складі загального випуску сільського, лісового та рибного господарства частка ВВП становить 37,62%, у виробництві харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів – 29,47%, разом – 33,32% (табл. 2).

Аграрний сектор економіки України є витратомістким – на частку витрат виробництва приходить

2. Склад і структура загального випуску за видами економічної діяльності аграрного сектора України у 2017 році

Показники	Сільське, лісове та рибне господарство		Виробництво харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів		Разом	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Валові витрати	522575	62,38	661544	70,53	1184119	66,86
Оплата праці найманих працівників	54657	6,52	46236	4,93	100893	5,68
Податки на виробництво та імпорт	13982	1,67	172258	18,36	186240	10,49
Субсидії на виробництво та імпорт	-6047	-0,72	-416	-0,04	-6463	-0,36
Валовий прибуток, змішаний дохід	252566	30,15	58370	6,22	310936	17,51
Валовий внутрішній продукт	315158	37,62	276448	29,47	591606	33,32
Валовий випуск	837733	100,00	937992	100,00	1775725	100,00
Довідково:						
Валова додана вартість	303949	36,28	105329	11,23	409278	23,05
Випуск в основних цінах	727352	86,82	581717	62,02	1309069	73,72
Торгово-транспортна націнка	99172	11,84	185156	19,74	284328	16,01

Джерело: власні розрахунки [побудовано на основі 5]

3. Рахунок капіталу СНР України у IV кв. 2018 року

Зміни в активах	Сума, млн. грн.	Зміни в зобов'язаннях і чистому багатстві	Сума, млн. грн.
Споживання основного капіталу	-120541	Чисте заощадження	48981
Валове нагромадження основного капіталу	214290	Капітальні трансферти, одержані від інших країн	112
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	-15196	Капітальні трансферти, сплачені іншим країнам	0
Придбання за виключенням			
вибуття цінностей	195		
вибуття невироблених нефінансових активів	84		
Чисте запозичення (–)	-29739		
У сь о г о	49093	У сь о г о	49093

Джерело: побудовано за даними [5]

66,86%. Питома вага оплати праці найманих працівників є незначною – 5,68%. У сільському, лісовому та рибному господарстві значною є частка валового прибутку, змішаного доходу – 30,15%, у виробництві харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів – помітною є питома вага податків на виробництво та імпорт – 18,36%, тоді як у сільському, лісовому та рибному господарстві вона є незначною – 1,67%. За підсумками IV кв. 2018 року зміна чистого багатства за рахунок заощадження та капітальних трансфертів склала 49093 млн. грн. (табл. 3).

Чисте нагромадження основного капіталу становить 93749 млн. грн., зменшення запасів матеріальних оборотних коштів 15196 млн. грн. Рахунок капіталу системи національних рахунків урівноважує зміни в зобов'язаннях і чистому багатстві з одного боку та зміни в активах з іншого. Інвестиції перевищують обсяг

заощаджень, тому баланс досягається за рахунок здійснення запозичень у сумі 29739 млн. грн. Баланс заощаджень та інвестицій формується в розрізі 5 секторів економіки: нефінансових корпорацій, фінансових корпорацій, домогосподарств, сектора загального державного управління, некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства (табл. 4). Чисте заощадження фінансових і нефінансових корпорацій становило відповідно 11497 млн грн і 67196 млн грн. По секторах домогосподарств і загального державного управління приріст заощаджень є від'ємним – відповідно у сумах 9161 млн грн і 20891 млн грн. Сальдо капітальних трансфертів, наданих за рахунок державного бюджету і фінансових корпорацій, становило відповідно 19523 млн грн і 5189 млн грн. Їх отримувачами є нефінансові корпорації (20756 млн грн) і домогосподарства (3357 млн грн).

4. Рахунок капіталу СНР України у IV кв. 2018 року за інституційними секторами

Показник	Зведені рахунки 3	Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства	Домашні господарства	Сектор загального державного управління	Фінансові корпорації	Нефінансові корпорації
Зміни в активах						
	млн. грн.					
Чисте нагромадження основного капіталу	93749	51	-1528	28555	1555	65116
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	-15196	14	-4475	445	-514	-10666
Придбання за виключенням вибуття цінностей	195	0	197	5	-7	0
невироблених нефінансових активів	84	0	0	0	0	84
Чисте кредитування (+), чисте запозичення (-)	-29739	986	2	-69419	5274	33418
У сь о г о	49093	1051	-5804	-40414	6308	87952
	%					
Чисте нагромадження основного капіталу	100,00	0,05	-1,63	30,46	1,66	69,46
Зміна запасів матеріальних оборотних коштів	100,00	-0,09	29,45	-2,93	3,38	70,19
Придбання за виключенням вибуття цінностей	100,00	0,00	101,03	2,56	-3,59	0,00
невироблених нефінансових активів	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Чисте кредитування (+), чисте запозичення (-)	100,00	-3,32	-0,01	233,43	-17,73	-112,37
У сь о г о	100,00	2,14	-11,82	-82,32	12,85	179,15
Зміни в зобов'язаннях і чистому багатстві						
	млн. грн.					
Чисте заощадження	48981	340	-9161	-20891	11497	67196
Капітальні трансферти						
-одержані	30878	711	3357	4875	0	21935
-сплачені	-30766			-24398	-5189	-1179
Разом капітальні трансферти	112	711	3357	-19523	-5189	20756
У сь о г о	49093	1051	-5804	-40414	6308	87952
	%					
Чисте заощадження	100,00	0,69	-18,70	-42,65	23,47	137,19
Капітальні трансферти						
одержані	100,00	2,30	10,87	15,79	0,00	71,04
сплачені	100,00	0,00	0,00	79,30	16,87	3,83
Разом капітальні трансферти	100,00	634,82	2997,32	-17431,25	-4633,0	18532,1
У сь о г о	100,00	2,14	-11,82	-82,32	12,85	179,15

Джерело: побудовано за даними [5]

Близько 70% чистого нагромадження основного капіталу і зміни запасів матеріальних оборотних коштів приходить на нефінансові корпорації, а зміна їх активів на 79,15% перевищує загальну зміну активів за всіма секторами економіки. Чисті кредити, надані сектором державного управління, становлять 69419 млн грн., інші сектори є реципієнтами фінансової допомоги. Проаналізовані економічні показники застосовуються в рахунках виробництва, споживання, нагромадження, у рахунках доходів і витрат, а також у рахунках фінансування капітальних витрат. Аналітика означених індикаторів є інформаційним забезпеченням щодо визначених напрямів державної економічної політики. ВВП є одним із найважливіших показників розвитку економіки, що характеризує кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць-резидентів у сфері матеріального і нематеріального виробництва, враховує ринкову вартість усіх товарів і послуг, вироблених у країні за певний період часу та є загальним кількісним показником економічного зростання [3, с. 378]. Розміри ВВП, темпи його зростання та розподілу дозволяють визначити місце країни у світовому економічному середовищі. Необхідно підкреслити, що актуальною є гармонізація національної системи статистики з відповідними принципами ЄС. Однак при цьому показник ВВП залишається найбільш значущим вимірником економічних явищ.

Висновки.

Проведені дослідження макроекономічних показників базувалися на інформації з відкритих офіційних джерел та визначили, що в Україні як

державі з перехідною економікою, що динамічно розвивається, було забезпечено відносно незначний, але стабільний рівень зростання внутрішнього валового продукту за період. Узагальнюючи результати оцінки динаміки і рівня показників національної економіки загалом і підприємств сільського, лісового та рибного господарства, зокрема, слід зробити висновок, що частка останніх знижувалася з 2001 р. до 2006-2010 рр. У наступні роки (2015 – 2018рр.) спостерігається тенденція до зростання. Таким чином, аграрний сектор зробив позитивний внесок щодо позитивної стабілізації ключових індикаторів вітчизняної економіки, у тому числі ВВП як одного з найважливіших показників її розвитку.

Список використаних джерел:

1. Баліцька В. В. Накопичення боргів у національній економіці [Електронний ресурс] / В. В. Баліцька // Актуальні проблеми економіки. - 2013. - № 1. - С. 142-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_1_18
2. Лемішко О.О. Відтворення капіталу в аграрному секторі економіки: проблеми розробки і реалізації фінансової політики: монографія/О.О. Лемішко. – К. НУБіП України, 2019. – 779 с. ISBN 978-617-7630-90-5
3. Лемішко О. О. Статистичне оцінювання функціональної залежності темпу зростання ВВП і складових капіталу / О. О. Лемішко // Актуальні проблеми економіки. - 2015. - № 12. - С. 377-389.
4. Полохова І. М. Макроекономічне прогнозування показників реального ВВП України [Текст] / І. М. Полохова, О. С. Мазур // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. - 2014. - № 4 (78). - С. 18-25.

5. Статистичний щорічник України: Збірник // Державна служба статистики України / www.ukrstat.gov.ua.

References

1. Balitska V. V. (2013). Nakopychennia borhiv u natsionalnii ekonomitsi [Debt accumulation in the national economy]. Aktualni problemy ekonomiky. 1. 142-153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2013_1_18
2. Lemishko O. O. (2019). Vidtvorennia kapitalu v ahrarynomu sektori ekonomiky: problemy rozrobky i realizatsii finansovoi polityky: monohrafiia. [Capital reproduction in the agricultural sector of the economy: problems of financial policy development and implementation] K.: NUBiP Ukrainy. 779. (in Ukrainian)
3. Lemishko, O. O. (2015). Statistical estimation of the functional dependence of the GDP growth rate and capital components. Aktualni Problemy Ekonomiky (Current Issues of the Economy), 174(12), 377-389 (in Ukr.)
4. Polokhova I. M., Mazur O. S. (2014). Makroekonomichne prohnouzuvannia pokaznykiv realnoho VVP Ukrainy [Macroeconomic forecasting of real GDP of Ukraine]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu. № 4 (78). 18-25.
5. State Statistics Service of Ukraine. Statystychnyj shhorichnyk Ukrainy. www.ukrstat.gov.ua

O. Lemishko (2019). ANALYTICAL RESEARCH OF THE GDP DISTRIBUTION OF THE AGRARIAN SECTOR IN UKRAINE. BIOECONOMICS AND AGRARIAN BUSINESS, 10(2): 74-84. <http://doi.org/10.31548/bioeconomy2019.02.074>.

Abstract. The article is devoted to the analytical study of macroeconomic indicators characterizing the development of the national economy of Ukraine and the agrarian sector of the economy. The conducted researches were based on information from open official sources and determined that in Ukraine for the period 2001 - 2018 a stable level of growth of the domestic gross product was ensured. It was found that significant contribution to the positive stabilization of key indicators of the domestic economy, including GDP, was made by enterprises of agriculture, forestry and fisheries. It is determined that the agrarian sector forms the economic basis of Ukraine, and it is a determining factor in the formation of macroeconomic and social indicators. Specificity of agrarian production determines the peculiarity of its functioning. Many products of the agricultural sector are parts of the production process, bypassing the scope of commodity circulation. It was found that the GDP structure at the state level changed the structure of GDP by income categories. The average value of gross profit, mixed income in the agricultural sector is twice as much as in the national economy; the increase in net profit in the agricultural sector was even faster at the national economy. The higher ratio of net profit excess over the gross profit is explained by the lower average level of consumption of fixed capital in the agricultural sector of economy. Differential features of agriculture are associated with significant intermediate consumption of own-produced products, which does not take the form of a final product intended for sale. It is substantiated that further preservation of the positive tendency of macroeconomic indicators is possible under the condition of positive dynamics of development of institutional sectors of the economy, including the agricultural sector, provided the specificity of its production process.

Keywords: gross domestic product; National economy; agricultural sector; value values; structural proportions; national accounts.

Е. Лемішко (2019). АНАЛИТИЧЕСКОЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЕ ВВП АГРАРНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ. БІОЕКОНОМІКА ТА АГРАРНИЙ БІЗНЕС, 10(2): 74-84. <http://doi.org/10.31548/bioeconomy2019.02.074>.

Аннотация. Стаття посвящена аналітичному дослідженню макроекономічних показателів, характеризуючих розвиток національної економіки України і аграрного сектора економіки. Проведені дослідження базувалися на інформації з відкритих офіційних джерел і визначили, що в Україні за період 2001 - 2018рр. було забезпечено стабільний рівень росту внутрішнього валового продукту. Встановлено, що вагомий вклад по позитивній стабілізації ключових індикаторів національної економіки, в тому числі, ВВП, було зроблено підприємствами сільськогосподарського, лісного і рибного господарства. Визначено, що аграрний сектор формує економічний базис України, є визначальним фактором формування макроекономічних і соціальних показателів. Специфіка аграрного виробництва обумовлює особливість його функціонування. Значительная часть продукции аграрного сектора экономики входит в производственный процесс, минуя сферу товарного обращения. Встановлено, що при розподілі ВВП на рівні держави, спостерігалося зміна структури ВВП по категоріям доходу. Середнє значення валової прибутку, сумішного доходу по аграрному сектору вдвічі більше, ніж по національному господарству; збільшення чистого прибутку по аграрному сектору походило ще швидшими темпами по національному господарству. Великий коефіцієнт перевищення чистого прибутку над валовим пояснюється нижчим середнім рівнем споживання основного капіталу в аграрному секторі економіки. Диференціальні особливості сільськогосподарського господарства пов'язані з значними обсягами проміжного споживання продукції власного виробництва, не набуває форми кінцевого продукту, призначеного для продажу товару. Обґрунтовано, що подальше збереження позитивної тенденції макроекономічних показателів можливо при умові позитивної динаміки розвитку інституціональних секторів економіки, в тому числі, аграрного сектора, при умові урахування специфіки його виробничого процесу.

Ключевые слова: валовой внутренний продукт; национальная экономика; аграрный сектор; стоимостные величины; структурные пропорции; национальные счета.